ՃԱՌ

ՌԻԶԱՅ ՊԷՅԻ

ԵՐԵՍՓՈԽԱՆ ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ԴՐԱՆ

24 Յուլիս, 1851

Պարոններ

Վարժարանին Տեսչութիւնը կը խնդրէր որ Քալլիմաքի իշխանը յանձն առնէր հանդէսին նախագահելու պատիւը։ Իր բացակայութեան, ինծմէ խնդրեցին որ իր տեղը բռնէի՝ անդամ մը եւս փաստելու համար Թուրքիոյ Կառավարութեան բարեացակամութիւնը եւ գոհունակութիւնը այս պատուարժան Վարժարանին հանդէպ, ուր Օսմանեան հպատակները, շնորհիւ Մխիթարեաններու եռանդին եւ Ֆրանսայի ասպնջականութեան, բարեկիրթ եւ իմաստուն դաստիարակութիւն մը կը ստանան։

Սիրով ընդունեցայ ինձ առաջարկուած պատիւը, այն վստահութեամբ թէ հոս թարգման պիտի ըլլամ իմ կառավարութեան, որ ամէն աշխատանք կը թափէ՝ որպէսզի Կայսրութեան բոլոր հպատակներուն մէջ ուսումը ծաւալի։

Այսօր արար աշխարհ կը ճանչնայ ու կը գնահատէ Նորին Մեծվայելչութեան մեծ ու վեհոգի քաղաքականութիւնը իր հպատակներուն հանդէպ, առանց խտրութեան կրօնքի եւ ազգութեան։

Պինդ պահեցէք միշտ հայրենասիրութեան եւ ազգային ոգիի կապերը· այս է տիրապետող բաղձանքը կառավարութեան բոլոր խորհուրդներուն մէջ։ Կը ցաւիմ ըսելու թէ կարող չեմ ճարտասանական բառերով արտայայտելու ինչ որ սիրտս կը զգայ։

Տարակոյս չկայ, Պարոններ, որ ձեզմէ շատեր, վարժարանի մեծաւորներու հայրական խնամքով դաստիարակուած, իրենց երկրին մէջ պիտի պաշտօնավարեն։

Ուստի այն եռանդը, այն տաղանդը եւ այդ բոլոր ջանքերը որ կը կատարուին Կայսրութեան վերածնունդին համար, պիտի գնահատուին կշռադատ բարեացակամութեամբ, եւ ամէն արժանիք պիտի ունենայ իր արդար վարձատրութիւնը։

Չեմ կրնար մոռնալ, Պարոններ, թէ Ֆրանսայի մէջ, իր ասպնջականութեան եւ գիտութիւններու շնորհիւ է որ կը կատարուի յառաջադիմութեան եւ բարօրութեան գործ մը, արժանի ամէնուն համակրութեան։ Ֆրանսա մեր երկրին ամէնէն հաւատարիմ, ամէնէն վաղեմի դաշնակիցներէն մէկն է, եւ կ՝աշխատի անոր հետ մարդկութեան բարիքին համար· մեծ պարծանք է օսմանեանի մը համար, տեսնել որ Ֆրանսայի անունը միատեղ կապուած է Կայսրութեան օգտակար Վարժարանի մը գոյութեան հետ, վկայելու միանգամ եւս իր երախտագիտութիւնը Ֆրանսական Կառավարութեան հանդէպ։

ՃԱՌ

ՊՐ· ՌԷՆՈՅԻ

ԱՆԴԱՄ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԳԻՏՈՒԹԵԱՆՑ ՃԵՄԱՐԱՆԻՆ

12 Օգոստոս, 1862

Պարոններ,

Արդեօք կա՞յ աւելի յարմար եւ գեղեցիկ առիթ մը՝ քան այս առիթը որ այսօր բոլորս կը համախմբէ հոս։

Մեր ունեցած ակնկալութիւնը մանկութեան հանդէպ, որ ապագայի յոյսն է, դաստիարակներուն եւ ուսուցիչներուն գոհունակութիւնը՝ որ հաւաստիքն է թէ իրենց թափած խնամքները արդիւնաբեր են, եւ այն յիշատակները որ Հայ անունը կ՝արթնցնեն մեր մէջ՝ հանդէսին աւելի զուարթ եւ գուրգուրանքի երեւոյթ մը կուտան։ Վստահ եմ, ինչ որ ալ ըսել ուզեմ ներկայիս, ամէնքդ ալ նոյնը կը խորհիք։

Բայց ներեցէք վայրկեան մը, յիշեցնելու ձեզ մի քանի դէպքեր, որոնք ոչ թէ անպատեհ չեն, այլ գուցէ լրումն պիտի ըլլան հանդիսականներուն, եւ պատշաճը այսօրուան հաւաքոյթին։

Կրնանք արդարապէս ըսել թէ Հայ Ազգը այն սակաւաթիւ ժողովուրդներէն է, որոնց վաղեմի աւանդու-